

Sprawozdanie z V edycji Nagród dla archiwistów województwa wielkopolskiego 2021/2022, Poznań, 10 czerwca 2022 r.

W dniu 10 czerwca 2022 r., w Sali Herbowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przy al. Niepodległości 16/18, z związku z obchodami „Międzynarodowego Dnia Archiwów”, odbyła się V gala wręczenia Nagród dla archiwistów województwa wielkopolskiego. Patronem nagrody jest profesor Stanisław Nawrocki, zasłużony badacz i nauczyciel, mistrz wielu współczesnych pracowników wielkopolskich archiwów, urzędów i instytucji kultury.

Organizatorem nagród jest wojewoda wielkopolski we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Archiwum Państwowym w Poznaniu i Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Nagrody mają charakter pieniężny i są przyznawane w trzech kategoriach: 1) nagroda główna; 2) nagroda dla młodych archiwistów do 35. roku życia; 3) nagroda za całokształt dorobku archiwalnego. Każdy z laureatów otrzymuje również pamiątkową tablicę z adnotacją o kategorii, w której został uhonorowany. Nagrody przyznawane są za: „wybitne osiągnięcia w pracy na terenie województwa wielkopolskiego – za całokształt zasług na polu zawodowym, za dorobek naukowy w dziedzinie archiwistyki i archiwoznawstwa, za dokonania organizacyjne torujące drogę rozwojowi archiwów”.

W minionej edycji nagrody członkowie Kapituły zebrali się na dwóch posiedzeniach, które z związku z sytuacją pandemiczną na terenie kraju odbyły się w formie zdalnej. Do przeprowadzenia dyskusji, podobnie jak w dwóch poprzednich latach, wykorzystano platformę cyfrową udostępnioną przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (www.meet.psnc.pl). Pierwsze spotkanie odbyło się 17 listopada 2021 r. Przewodniczący Kapituły ks. kan. Roman Dworacki podsumował poprzedni rok działalności zespołu i podziękował za dotychczasową wspólną owocną współpracę. Na kolejną roczną kadencję na przewodniczącego Kapituły jednogłośnie powołano dr. hab. Rafała Reczka, dyrektora Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu.

Podjęto decyzję o ogłoszeniu V edycji Nagrody. Stosowna informacja ukazała się na stronie internetowej fundatora – Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu – następnie na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych środowiska archiwalnego. Powiadomiono, że zgodnie z regulaminem nagród wnioski o uhonorowanie kolejnej grupy osób należy przesłać do 30 listopada 2021 r. Do sekretarza Kapituły Nagrody wpłynęły trzy wnioski. Dyrektor Archiwum Państwowego wniósł o uhonorowanie Piotra Klimeckiego przez przyznanie mu nagrody głównej oraz Barbary Bielawnej, zgłaszając ją do nagrody za całokształt pracy na rzecz środowi-

ska archiwalnego. Z kolei dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu oraz dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu złożyli wspólny wniosek o przyznanie nagrody dla Joanny Napierały w kategorii młody archiwista.

Wnioski o przyznanie nagród zostały rozpatrzone na posiedzeniu Kapituły 19 stycznia 2022 r. Uczestnicy posiedzenia wcześniej zapoznali się z dokumentacją. Wszystkie wnioski były szczegółowo opisane i bogato uzasadnione. W związku z tym członkowie Kapituły obecni na zdalnym posiedzeniu nie mieli wątpliwości co do zasadności rekomendowania wojewodzie wielkopolskiemu zgłoszonych archiwistów do nagrody. Dlatego jednogłośnie na podstawie złożonych wniosków o uhonorowanie archiwistów za wybitne osiągnięcia w pracy zawodowej Kapituła nominowała:

1. do nagrody głównej Piotra Klimeckiego, pracownika Archiwum Państwowego w Poznaniu;
2. do nagrody dla młodego archiwisty Joannę Napierałę zatrudnioną w Instytucie Pamięci Narodowej i Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu;
3. do nagrody za całokształt dorobku Barbarę Bielawną z Archiwum Państwowego w Poznaniu.

Komunikat w tej sprawie pojawił się na stronie internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu oraz w mediach społecznościowych.

Na galę wręczenia nagród przybyli przedstawiciele naukowego środowiska archiwalnego w województwie wielkopolskim. Z uwzględnieniem ograniczeń sanitarnych zgromadzili się pracownicy archiwów, członkowie Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych, a także członkowie rodzin nagrodzonych oraz ich koleżanki i koledzy z pracy. Spośród nagrodzonych na uroczystość z powodów osobistych nie przybyła Barbara Bielawna.

Wojewodę Wielkopolskiego Michała Zielińskiego reprezentowała Aneta Niestrawska – I Wicewojewoda Wielkopolska, która z uznaniem wypowiedziała się o dorobku środowiska archiwalnego w województwie wielkopolskim. Po odczytaniu przez przewodniczącego Kapituły dr. hab. Rafała Reczka dorobku naukowego i zawodowego wszystkich laureatów nastąpiło wręczenie pamiątkowych tablic. W imieniu nieobecnej Barbary Bielawnej dyplom odebrał dyrektor Piotr Klimecki, który zabrał głos w imieniu nagrodzonych. Zwrócił uwagę przybyłych na to, że postać patrona nagrody jest mu szczególnie bliska. Profesor Stanisław Nawrocki jako pracownik naukowy i dyrektor archiwum w Poznaniu był mentorem wielu archiwistów, którzy do dzisiaj wykonują swój zawód z pasją i poświęceniem. A jest to dziedzina, przed którą stoją nowe zadania i wyzwania jak cyfryzacja urzędów.

Uroczystość była okazją do złożenia podziękowań dwojgu uczonym, którzy zakończyli działalność społeczną na rzecz środowiska jako członkowie Kapituły. Są to prof. dr hab. Irena Mamczak-Gadkowska oraz ks. prof. dr hab. Bernard Kołodziej. Przewodniczący Kapituły przedstawił zebrany wybrane informacje o dorobku naukowym, wychowawczym i organizacyjnym zasłużonych postaci, które do tej pory składały wnioski o uhonorowanie swoich współpracowników i uczniów, a także zapoznając się z dorobkiem zawodowym wielkopolskich archiwistów jako członkowie Kapituły, prosili wojewodę wielkopolskiego o przyznanie nagród osobom zasłużonym dla środowiska archiwalnego. Z tej okazji Wojewoda Wielkopolski Michał Zieliński przesłał na ręce prof. I. Mamczak-Gadkowskiej oraz ks. prof. B. Kołodzieja specjalne podziękowania, w których stwierdził m.in.:

Pozycja społeczna i zawodowa oraz rozległa wiedza i doświadczenie członków Kapituły są gwarantami utrzymania odpowiedniego poziomu wyboru laureatów oraz prestiżu nagrody. Poprzez swoje osobiste zaangażowanie i twórczy trud przyczyniła się Pani/Ksiądz do nadania odpowiedniej rangi rozwiązywaniu niełatwych zagadnień oceny sukcesów i dorobku zawodowego wielkopolskich archiwistów.

Ksiądz Kołodziej odebrał list na uroczystości, a prof. Mamczak-Gadkowskiej, z powodów rodzinnych nieobecnej na uroczystości w dniu wręczania nagród, adres przekazał 21 czerwca 2022 r. sekretarz Kapituły.

Uroczystości uświetniła nowa wystawa okolicznościowa, którą po raz trzeci przygotowała Aleksandra Cyłka-Lewandowska, kierownik Archiwum Oddziału Archiwum Zakładowego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz laureatka III edycji Nagrody.

Po części oficjalnej uczestnicy spotkania zwiedzili wystawę, w kuluarach wymienili się doświadczeniami oraz wykonali pamiątkowe fotografie. Informacje o uroczystości zostały opublikowane w mediach społecznościowych i na stronach internetowych wielkopolskich archiwów i instytucji.

Nagroda główna

Piotr Klimecki po ukończeniu I Liceum Ogólnokształcącego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu został słuchaczem Policealnego Studium Księgarskiego w Poznaniu. Następnie odbył studia na kierunku historia ze specjalizacją archiwalną. Pod kierunkiem prof. Stanisława Nawrockiego przygotował pracę magisterską, nt. *Materiałów źródłowych do międzynarodowych kontaktów miasta Poznania w latach 1919–1939*. Promotor stwierdził, że przygotowane przez Piotra Klimeckiego opracowanie: „jest to praca wyróżniająca się tak pod względem merytorycznym, jak też metodycznym i ma szansę częściowego opublikowania w «Kronice Miasta Poznania»”. Autor wprowadził do

obiegu naukowego swoje ustalenia w artykule *Międzynarodowe kontakty poznańskich władz miejskich w okresie międzywojennym*, który został zamieszczony w „Poznańskim Roczniku Archiwalno-Historycznym” w 2004 r.

Całe życie zawodowe Piotra Klimeckiego jest związane z Archiwum Państwowym w Poznaniu, gdzie w 1993 r. został zatrudniony na stanowisku młodszego archiwisty. W kolejnych latach był awansowany, a od 2017 r. pracuje na stanowisku starszego kustosa.

Piotr Klimecki zajmuje się głównie kształtowaniem narastającego zasobu archiwalnego, ze szczególnym uwzględnieniem wartościowania dokumentacji, w tym przede wszystkim przygotowywaniem pod względem merytorycznym opinii i zgód na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej. W trakcie pracy w Archiwum, w ramach samokształcenia oraz podczas wielokrotnego udziału w zorganizowanych szkoleniach, bardzo dobrze opanował wiedzę i umiejętności praktyczne. Dysponując doskonałym przygotowaniem metodycznym, bierze czynny udział w przygotowywaniu i opiniowaniu przepisów dotyczących szeroko rozumianej problematyki kształtowania zasobu archiwalnego.

Jego ekspercka wiedza w tym zakresie jest wykorzystywana także przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych przy wypracowywaniu ogólnokrajowych rozwiązań prawnych i metodycznych związanych z tym zagadnieniem. Doświadczenie zawodowe laureata zostało wykorzystane przy opracowaniu i wdrożeniu ogólnopolskiego systemu komputerowego „NiKA” (Nadzór i Kontrola Archiwalna). Jest to główne narzędzie sieci archiwów państwowych służące do zarządzania czynnościami z zakresu kształtowania narodowego zasobu archiwalnego.

Piotr Klimecki od wielu lat wnosi znaczący wkład w krzewienie wiedzy z zakresu szeroko rozumianego zarządzania dokumentacją. Prowadził wiele szkoleń, najpierw z zakresu stosowania w praktyce bezdziennikowego systemu kancelaryjnego, a obecnie z zakresu stosowania w praktyce elektronicznego zarządzania dokumentacją oraz postępowania z dokumentem elektronicznym. Jest cenionym wykładowcą, który dzięki bogatej wiedzy i długoletniemu doświadczeniu potrafi złożoną problematykę zarządzania archiwami zakładowymi przekazać słuchaczom w sposób przyjazny i skuteczny. Ma to niebagatelny wpływ na właściwe zabezpieczenie i przygotowanie do wykorzystania archiwaliów wchodzących w skład narodowego zasobu archiwalnego. Należy w tym do grona najlepszych specjalistów w Polsce.

Umiejętności laureata w znakomitym posługiwaniu się niemieckim piśmem neogotyckim sprawiły, że był jedną z kilku osób realizujących przez Archiwum, w ramach Wieloletniego Programu Rządowego „Kultura+”, projekt indeksacji kartoteki ewidencji ludności miasta Poznania. Współpracuje z wieloma jednostkami administracji rządowej i samorządowej, a także naukowymi i muzealnymi w zakresie rozwiązywania problemów dotyczą-

cych wartościowania dokumentacji, opiniowania przepisów kancelaryjno-archiwalnych, a także przygotowywania wydawnictw źródłowych i wystaw. Współdziała z regionalnymi towarzystwami genealogicznymi. Sprawuje opiekę nad studentami archiwistyki, odbywającymi praktyki w poznańskim Archiwum. Jest autorem referatów, artykułów i recenzji opublikowanych na łamach fachowych czasopism.

Piotr Klimecki, oprócz obowiązków służbowych, również aktywnie udziela się społecznie. Wraz z innymi poznańskimi archiwistami w 1997 r. udzielał pomocy w usuwaniu skutków „powodzi tysiąclecia”, ratując w Nysie materiały archiwalne Oddziału Archiwum Państwowego w Opolu. W 2006 r. został powołany jako członek do wspólnej komisji dyscyplinarnej dla Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i archiwów państwowych. Od 1999 r. jest przewodniczącym Komisji Socjalno-Bytowej Archiwum. Jest czynnym członkiem Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. W latach 2007–2022 pełnił funkcję sekretarza Oddziału SAP w Poznaniu.

W lutym 2018 r. został odznaczony „Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę”.

Nagroda dla młodego archiwisty

Joanna Napierała jest absolwentką historii ze specjalnością archiwistyczną oraz systemy informacji geograficznej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II. Była członkinią Koła Naukowego Historyków Wojskowości i pracowała wówczas nad przygotowaniem „Lekcji żywej historii”, oferty edukacyjnej dla przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Studia magisterskie uzupełniła studiami podyplomowymi: menadżerskimi w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie oraz Geoinformacją na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła dzienne studia doktoranckie na swojej macierzystej uczelni, a wyniki ustaleń badawczych zostaną zaprezentowane w dysertacji *Struktura i ustrój Kościoła ewangelicko-augsburskiego w województwie poznańskim w XVI i XVII w.*

Praktykę studencką przewidzianą w programie studiów archiwistycznych odbyła w Archiwum Państwowym w Lublinie, ESRI Polska sp. z o.o. Oddział w Lublinie oraz Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Jej dalsza praca zawodowa jest związana z rodziną Wielkopolską.

Od 2011 r. współpracuje z kancelariami prawnymi zajmującymi się rewindykacją majątku kościelnego. Prowadzi kwerendy, analizuje dane, przygotowuje operaty historyczne dotyczące zagrabionego majątku ruchomego i nieruchomego, stanowiąc wsparcie dla poznańskich: kurii, archidiecezji, pa-

rafii, zgromadzeń zakonnych oraz spółki Święty Wojciech Dom Medialny w ramach postępowań sądowych o rewindykację mienia utraconego na rzecz Skarbu Państwa w latach 1944–1989. Wsparcie to polega na prowadzeniu kwerend naukowych i własnościowych, opracowywaniu dokumentacji archiwalno-historycznej dotyczącej spraw rewindykacyjnych, opracowywaniu historii poszczególnych nieruchomości, indeksacji utraconych nieruchomości, badaniu stanu prawnego ruchomości i nieruchomości kościelnych. Kwerendy własnościowe realizowała również dla przedsiębiorstwa Święty Wojciech Dom Medialny sp. z o.o. Współpracuje z Wydziałem Ekonomicznym Kurii Metropolitalnej w Poznaniu. Jest zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu oraz Instytucie Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu.

Od 2013 r. jest członkinią Pracowni Geografii Historycznej Instytutu Historii na KUL. Od lat jest zaangażowana w przedsięwzięcia społeczne związane z upamiętnieniem czynu zbrojnego we wrześniu 1939 r. Obecnie jest członkinią zespołu merytorycznego opracowującego interaktywną mapę z zaznaczeniem miejsc walk o niepodległość podczas kampanii wrześniowej 1939 r. oraz z nazwiskami i miejscami poległych żołnierzy.

W ramach współpracy Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu z Wydziałem Historii UAM gościnnie prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami nt. *Działalność kancelarii Konsystorza Arcybiskupiego, Kurii Arcybiskupiej i Kurii Metropolitalnej w latach 1793–1973* oraz *Odczyt i analiza akt wizytacyjnych Kościoła Katolickiego*.

Brała udział w trzech międzynarodowych konferencjach naukowych, przedstawiając referaty: *Losy zabudowań kolegium jezuitów w Poznaniu po jego kasacie w 1773 r.*; *Źródła do badań nad rozwojem wielkopolskich gmin protestanckich w XVI i XVII w.*; *Działalność kontrreformacyjna jezuitów poznańskich w XVI i XVII wieku*. Przygotowane przez nią artykuły były drukowane w pracach zbiorowych, „*Studia Geohistorica. Roczniku Historyczno-Geograficznym*”, „*Przewodniku Katolickim*”, „*Kronice Miasta Poznania*”. W ramach popularnego cyklu popularyzującego historię Polski i regionu „*Historia każdego dnia*”, realizowanego przez TVP Poznań, brała udział w nagraniu ponad 50 haseł tematycznych.

Nagroda „za całokształt dorobku archiwalnego”

Barbara Bielawna pochodzi z Szamocina. Po ukończeniu nauki w Liceum Ogólnokształcącym w Chodzieży pracowała w Gminnej Spółdzielni „*Samopomoc Chłopska*” w Szamocinie. Studiowała historię ze specjalizacją archiwalną na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a po jej

ukończeniu została zatrudniona w Archiwum Państwowym w Poznaniu na stanowisku młodszego archiwisty w Oddziale Opracowania Zasobu.

Kontynuowała podnoszenie formalnego wykształcenia przez Neolaty-nistyczne Studium Podyplomowe na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Zdobyta tam wiedza została wykorzystana w trakcie porząd-kowania i naukowego opracowania wielu zespołów archiwalnych głów-nie z okresu międzywojennego. Jako przykład można wskazać opracowanie przejętych z MSW akt komend powiatowych policji państwowej wojewódz-twa poznańskiego właśnie z okresu międzywojennego oraz dopływu akt by-łego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu. Ponadto opra-cowała ewidencję parafii do ksiąg metrykalnych różnych wyznań powiatu czarnkowskiego z lat 1815–1874.

Od początku 1998 r. pracuje w Oddziale Udostępniania i Informacji Ar-chiwum Państwowego w Poznaniu, od 2008 r. na stanowisku starszego kusto-sza. Szczególnego podkreślenia wymaga jej bardzo dobra znajomość zasobu archiwalnego, dzięki której w profesjonalny sposób są wykonywane różno-rodne kwerendy własnościowe dla wielu instytucji i osób prywatnych. Wyniki bardzo złożonych i czasochłonnych, zwłaszcza własnościowych kwerend archiwalnych są bardzo wysoko oceniane przez centralne i wojewódzkie urzę-dy administracji rządowej (m.in. Ministerstwo Skarbu Państwa, Ministerstwo Rolnictwa i Wsi, Prokuratorię Generalną, Urzędy Wojewódzkie) oraz urzędy samorządu terytorialnego różnych szczebli (m.in. Urzędy Marszałkowskie, Starostwa Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin). Z analogiczną wysoką oceną spotykają się także ze strony jednostek sądownictwa powszechnego oraz kan-celarii prawnych. Na podstawie materiałów wyszukanych podczas realiza-cji tych kwerend zostało pozytywnie załatwionych i rozstrzygniętych bardzo wiele spraw własnościowych i prawno-majątkowych, które po wielu latach postępowań sądowych i administracyjnych doprowadziły do zwrotu zagra-bionego bądź skonfiskowanego majątku lub uzyskania zadośćuczynienia. Efekty tej systematycznej i ciężkiej pracy Barbary Bielawnej w sposób szcze-gólny przyczyniają się do pozytywnego kreowania wizerunku Archiwum Państwowego w Poznaniu jako instytucji dziedzictwa narodowego, potrzeb-nej w czasach współczesnych do rozwiązywania wielu aktualnych proble-mów własnościowych.

Ekspercka wiedza laureatki w tym zakresie została wykorzystana w la-tach 2005–2008 przez powołany przez Prezydenta Miasta Poznania „Zespół ds. ustalenia wartości strat powstałych w związku z wojną i okupacją nie-miecką w latach 1939–1945”. Efektem pracy zespołu jest publikacja książ-kowa pt. „Raport o stratach wojennych Poznania 1939–1945”, która zawiera przygotowany przez Barbarę Bielawną artykuł pt. *Materiały źródłowe w zasobach Archiwum Państwowego w Poznaniu dotyczące strat miasta Poznania powsta-łych w związku z wojną i okupacją niemiecką w latach 1939–1945*.

Umiejętności w biegłym posługiwaniu się niemieckim pismem neogotyckim sprawiły, że laureatka była jedną z kilku osób wiodących w trakcie zrealizowanego przez Archiwum w latach 2013–2015, w ramach Wieloletniego Programu Rządowego „Kultura+”, projektu indeksacji kartoteki ewidencji ludności miasta Poznania. Łącznie sporządzono ponad 1,1 mln haseł osobowych. Specjalnie przygotowana wyszukiwarka dla zindeksowanej części kartoteki jest dostępna na stronie: <http://e-kartoteka.net>. Realizacja tego projektu jest swego rodzaju wypełnieniem „testamentu archiwalnego” profesora Stanisława Nawrockiego.

Barbara Bielawna współpracuje z wieloma jednostkami naukowymi i muzealnymi w przygotowywaniu wydawnictw źródłowych. Jest autorką recenzji i artykułów opublikowanych na łamach fachowych czasopism. Przygotowała referat pt. „Głuszyna, Piotrowo i Sypniewo – wybrane XIX- i XX-wieczne materiały źródłowe do dziejów, przechowywane w Archiwum Państwowym w Poznaniu” opublikowany na łamach pisma „Archeion” (2015). Była współautorką przygotowywanej w 1999 r. okolicznościowej wystawy z okazji 130-lecia Archiwum Poznańskiego.

Barbara Bielawna, oprócz obowiązków służbowych, również aktywnie udziela się społecznie. Jest czynnym członkiem Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. W latach 1997–2002 pełniła funkcję sekretarza Oddziału SAP w Poznaniu, natomiast w kadencji 2012–2017 była przewodniczącą Komisji Rewizyjnej dla Oddziału SAP w Poznaniu.

Pracując zawodowo, nieustannie podnosi swoją wiedzę podczas kursów i szkoleń, m.in. organizowanych dla członków korpusu służby cywilnej. Uczestniczyła w specjalistycznych lektoratach z języka francuskiego i niemieckiego.

W 2017 r. została odznaczona „Medalem Złotym za Długoletnią Służbę”.

Ilustr. 1. Od lewej: dr hab. Rafał Reczek, Piotr Klimecki, Joanna Napierała, Aneta Niestrawska
fot. Wielkopolski Urząd Wojewódzki

Ilustr. 2. Ks. prof. Bernard Kołodziej, Aneta Niestrawska
fot. Wielkopolski Urząd Wojewódzki

Ilustr. 3. Aneta Niestrawska z nagrodzonymi i przedstawicielami środowiska archiwalnego
fot. Wielkopolski Urząd Wojewódzki

dr Rafał Kościański
(Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu)
sekretarz *Kapituły Nagrody dla archiwistów województwa wielkopolskiego*

Biogramy nagrodzonych i wyróżnionych opracowano na podstawie wniosków o przyznanie nagrody.